

part de l'estil emfàtic i capritxós del barceloní Xènius: «El passatge de la Virreina, que *pla* és un dels llocs barcelonins més adorables, bull d'animació». La zona de forta popularitat arriba fins a les muntanyes del Maresme: «Aquella *pla*, no us faci por que ---», Hor-savinyà 1969, 'rai, ja va bé...'. Amb valors comparables a aquest mot i al ll. *plane* també es digué *planament* (Jaume I, Llull).

DERIV.: *Plana* f. 'planura' [Llull, Desclot], 'ribot de fuster' [1411, 1423, *AlcM*, *DAG.*], «passar per axa: exalburnare; *plana*: runcina, dolabra; *planejar*: dolates», OPou [*ThPu.*, 154]: molt documentat en el segle xv a tot el Princ., però avui més propi del Sud del Principat, País Val. i Illes (*Bulleti de Dial. Cat.* III, 105; XIX, 191, 261; IV, 135), incloent-hi Eiv. («cepillo de carpintero» (Pérez Cabrero), acc. molt antiga que ja trobem en ll. tardà [Arnobi, S. III] i en glosses des de c. al S. VIII (en les de Cassel, M-Lübke, *Litb.* XVI, 377; *plana*: *ρυκάνη*), CGL III, 325.64); cf. it. *pialla* id. *PLANŪLA; 'escull ample i de forma plana' Banyuls de la Marenda (1959), cf. *BDC* XII, 57; 'biga mestra que aguanta el sostre d'una habitació en sentit travesser' V. Ferrera (Tor, 1932).

Planada 'extensió de terra planera considerable en país muntanyós' Guillerics («travessareu una *planada*» StMiquel de Cladells, 1971). +*Planal* (*planál*) terme propi de les Corberes, on designa grans moles o «cauces» (veg. *CALÇ*) de considerable altura si bé plans de dalt: *El Planal de la Devesa* i el de *Mont-rodon* (*munrudún*) a Taltèuil, P. d'en Pellissó i P. d'en Bordic a Calce, *Lo Planal* a Arboçols, *Lo Planal de la Pabordia* i el del *Frigolar* a Vingrau, *Los Planals* noms de sengles partides de serra a Perillós i a Tarerac (1960): és atraient la idea que sigui un cpt. *plan alt*, atesa la naturalesa dels llocs i no obstant sembla que s'hagi de rebutjar perquè fora dels dos primers pobles el parlar és llenguadocià o mixt més que català pur i llavors allí esperàriem *-au(t)*.

+*Planàs* m., maestr. 'pla bastant extens': «Allí hi ha un *planàs* que en diuen *Basseta de la Pastora*» Catí (on també hi ha *Lo Planàs* com NL, partida), «Los *Planassos* de Don Beltran» StMateu del Ma. (161). «*Planassa*: llosa gran més o menys sotaigada, però generalment soma; s'aplica únicament amb referència al rocam, de manera que no es diu mai, p. ex. *el sorral fa planassa, una planassa d'alguer* etc.», comunicació de R. Patxot i Jubert referent a la zona de St. Feliu de Guíxols (1945); cf. *BDC* XIV, 55, 88, i veg. dades coincidents en *AlcM*; tanmateix em sembla que també es diu de planes submarines de gran fondària i extensió, StPolM., 1930, almenys els pescadors de StPol parlaran d'una de llunyana i famosa que anomenaven *La Planassa*, situada mar endins.

Planar tr. 'tornar pla' [JRoig, *Spill*] *planar-se* 'ajeu-re's, acotxar-se' tarr. (*BDC* VI, 48); intr. 'volat planejant, mantenir-se enlaire damunt algú o alg. c.'. *Planador*. *Planadora*. *Planejar*; *planeig*; *planejada*; *planejador*; *planejadora* que Fontserè reclamava en el *DOrt.*, probablement en el sentit d'aeroplà *planeja-*

dor; *planejadures*.

Planell [1485]; en el sentit de 'pla, plana, no extensos, en terra muntanyosa' (*Bull. de Dial. Cat.* XIX, 192) és mot vivíssim a la major part del Princ. [1916], i també usat pel mall. Costa i Llobera: «prop de Babí hi ha un *planèllet*» Besora de Rip., 1953; «què és lo Pla de Cua? —És un *planèllet*» Castellar de la Ribera, 1964; *Lo Planell* o *Planell de la Pujola* Guils del Cantó, 1959; i a l'Alt Pallars més que enllloc: «A Juerri hi ha un pui i un *planèllet*», *Planell del Delmador*, P. de l'Orri Vell Farrera, *Planell dels Torns*, Pl. de Currio, Estaon de Cardós, 1933-34. En canvi a la Vall de Boí no l'he sentit, però sí molt *planella*: «L'Orriet és una *planèllet* de pastures» (1972); que no és estrany a d'altres valls: *Planella de Xeringa*, Gósol; i allí també *Els Planellots de la Matèla* (cap amunt d'aquesta muntanya), 1964. *Planellada*: «Els *Cotius* són unes *planellades* que hi ha cap a la Torre de Goà» al Canigó (Saorra, 1960). *Planellet*; *planelló*. L'acc. § 4 d'*AlcM* a tort s'ha inclòs en un dicc., car no és més que un barbarisme individual per confusió amb *palmell*. *Planic* giron.

Planenc 'planer, en termes orogràfics' no sols mall., sinó també pirinenc: «és una serra que ve *planença*» Civís (1964). *Planer* adjectiu [Labèrnia 1840]; subst. un *planer* 'planell' ross.: «Santa Coloma és un *planer*», «El *Planer de l'Alantó*» Cases de Pena; *Els Planers de l'Orri*, *El Planer de la Formiga*, Vallmanya; *El Planer del Jardó* StPere d. Forcats, «La Guineta és un *planer*» Vallcebollera. *Una planera* més rar en aquest sentit («*Planera* del Jaç de la Bassa» Ralleu, 1960).

Planerenc. *Aplanerar*. *Planès* i no pas *Planés* es pronuncia el nom del poble de la V. de Ribes i el de l'Alt Conflent, i per tant no tenen sufix *-ers* sinó que vénen de PLANITIAS > *Planees*, amb *-ITIA* > *-ea*, i no *-esa*, per dissimilació de la *-s* (cf. el NL *Planeses* a Les Guillerics i Gironès); per a *planea* 'aplanament, postració', veg. nota 1 a PLANETA. Del diminutiu en *-OLUM* de PLANITIES (> *planeol) ve també *planiol*: que és bastant difós en l'onomàstica i que, com a apel·latiu, viu en ross. i mall.: «és en aquell *planiol*» Canet de Ross.; *El Planiol de la Guilla*, Vallmanya; l'usaren JSebPons, *Canta-Perdiu*, 32; Joan Rosselló, *Manyoc de Fruita Mall.*, 135.1 etc.; «trosset de terra plana» mall. (Moll, *AORBB* III, 44); «ja porem entendre la vista de tots vents per turons i *planios*: ja destriam la Pobla de Segur», AMAlcover (*BDLC* III, 339). Descendents populars de PLANITIA són també it. *planezza*, el NL port. *Chainça* etc. (*REW*, 6574); a Alcalà de Xivert *replan-yol* (*BDLC* x, 201), on deu haver-hi *nj* > *y* com en *n'hi ha > yá*. A l'Aude *Planzol* antic llogaret a Beseda de Sault (Sabarthès, *DiTop. Aude*, s. v.). *Planícia* vall mall., entre Esporles i Puigpunyent, és més aviat mossarabisme que cultisme.

Llatí *planitia* fou pres com a *planícia*, mot savi [Eiximenis]; «*planícia* que de totes parts té montanya», OPou (*ThPu.*, 54), *DTo*. 1647 etc. i *Dfa.*, de vegades escrit *planície* —segons l'altra variant llatina— com en l'ed. definitiva de l'*Atl.*: «Veu lo parany Alcides, mes al de Gades deixa, / y, verdejant, l'atlàntica *pla-*